

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

IV. An electio ad gloriam decreta dependenter ab operibus gratiæ in
genere causæ meritoriæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

causa finali proxima; à gloria verò Christi, vt exaltandi & glorificandi per redemptionem hominum, vt à causa remota & principalius intenta, præuisa tantum scientia conditionata, & solum sub ratione finis possibilis, finaliter mouentis Deum ad tale decretum faciēdum.

Matth. 21. 46. *Obijctes, illud Matthæi 20. Sedere ad dextram, vel sinistram, non est meum dare vobis, sed quibus paratum est à Patre meo.* Vbi innuitur, beatitudinis præmium à solo Deo, independenter à Christi meritis, electis præparati. Et illud Ioannis 17. *Pater, manifestauit nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi: tui erant, & tu mibi illos dedisti.* Non igitur Christus suis meritis, sed Deus sua sola voluntate prædestinatos elegit. Respondeo ad primum, cū Hieronymo in eum locū, Christum non exclusisse à prædestinatione hominum sua merita, sed tantum docere voluisse, regnum cœlorum non dari hominibus fauore petentis, vt sāpe dantur humanæ dignitates, sed merito accipientis: nam sicut merita Christi non excludunt propriæ, quæ necessaria sunt adultis; ita neque excludunt se ipsa. Ad secundum testimonium Ioannis nego consequentiam: nam etiā electi prædestinati sint ex meritis Christi, adhuc illi sunt Dei propter electionem, Christi verò propter redēptionem. Esto igitur nos prædestinati simus per Christū, haud tamen dici possumus prædestinati à Christo, quia prædestinare importat principalem causam simpliciter, quæ est sola voluntas Dei.

Ioan. 17. 47. Sed adhuc inter Doctores contulerūm est, an Christus sit causa meritoria non solum nostræ prædestinationis, sed etiam electionis, quatenus electio dicit dilectionem vnius præ alio. Affirmat Vasquez, negat Suarez, cui magis assentior, nam Christus sua merita obtulit pro omnibus: igitur quod vnu sit præ alio electus, sola Dei voluntas in causa fuit. nec sanè decuit diuinam voluntatem in eligendo hospitiū, quam alios, dependere ab humana Christi voluntate, neque etiam verisimile est, si ita factum fuisset, pro tam paucis Christum sua merita oblatum fuisse: quin potius respiciendo ad ardenter Charitatem Christi erga homines, pro omnibus sua merita obtulisset, si totum negotium nostræ salutis ipsius voluntati commissum fuisset.

Scotus. 48. Ad fundamentum Scoti nego antecedens: ad cuius probationem, nego Christi merita saltem quoad substatiam, præuisa fuisse post Adami peccatum, præsumum scientia visionis, sed tantum scientia conditionata, modo supræ explicato. Minor verò probatio nis antecedentis falsa est, vt supra ostendimus.

Suarez. 49. Ad fundamentum verðaliorum variæ sunt Doctorum responsiones, sed omnium probabilissima est, quam affert noster Suarez l. 2. de prædestinatione, c. 21. n. 3. Incarnationem, & merita Christi non numerari inter effectus prædestinationis, quia non procedunt ex peculiari voluntate saluandi electos, sed tantum ex generali saluandi omnes. Præde-

stinatio autem est peculiaris prouidentia saluandi tantum electos: igitur ea tantum numerari debent inter effectus prædestinationis, quæ procedunt ex peculiari voluntate saluandi electos, hæc autem non sunt Incarnationis, & merita Christi, quæ communia sunt reprobis, nam etiam pro reprobis incarnatus, & mortuus est Christus.

SECTIO IV.

An electio ad gloriam decreta sit dependenter ab operibus gratiae in genere cause meritoriae?

50. Prædestinatio completa duo importat, electionem ad gloriam, & præparationem mediorum, quæ sunt auxilia ipsa supernaturalia gratiæ, quibus bene vivendo gloriam consequimur, hactenus probatum est, Prædestinationis completæ, non dari causam ex parte nostri; nunc vltiū indagamus, an saltem electionis ad gloriam detur causa ex parte nostri, quæ sunt merita ipsa viribus gratiæ elicita: de qua re magna est inter Catholicos controversia.

51. PRIMA sententia negat. Est Scoti in primo dicit. 41. §. potest aliter, & in reportatis & in tertio dicit. 7. qu. 3. §. sed hic Lycheti in primo dicit. 41. Mayroni qu. 4. §. *Quantum ad secundum, Richardi art. 4. q. 1. Aegidij artic. 1. q. 1. Capreoli art. 1. concl. 7. Durandi qu. 1. numero 9. Bassoli, art. 4. Ariminensis art. 2. Ferrariensis 3. contragentes cap. 161. §. pro solutione, Caetani 1. p. qu. 23. artic. 4. Cordubensis, libr. 1. q. 56. opinione prima. Zumel 1. p. qu. 23 Disp. 1. Gonfalez ibidem disp. 73. sec. 2. Arrubalis disp. 73. c. 3. & disp. 74. cap. 2. Suarez 1. de prædestinatione, cap. 8. & l. 2. c. 23. Bellarmini libr. 2. de gratia, & libero arbitrio. cap. 15. Henriquez libr. vltimo de fine hominis cap. 11. Ruiz de Prædest. à disp. 4. & deinceps, Granad. disp. 3. lec. 3. inclinat etiam S. Tho. 1. p. q. 23. art. 4. Probat Sylvius ibid.*

52. Præcipuum fundamentum huius sententiae sumitur ex varijs scripturæ locis, quæ partim indicant, Deum ex amore retribuendi gloriam electis multa operari supra ordinariū cursum naturæ, vt Sapientiæ 4. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius.* Matth. 24. nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro, sed propter electos breuiabitur: & alia permulta, quæ Deus progressu temporis in signum huius antecedentis electionis prædestinationum ad gloriam ante vlla ipsorum præuisa merita operatur, partim manifestè ostendunt hanc efficacem voluntatem Dei præparantis gloriam electis, ante eorū præuisa merita, vt Lucæ 12. *Nolite timere pusillus grec, quia complacuit patri vestro dare vobis regnum: igitur electio ad regnum, est ex beneplacito æterni patris: & ad Ephesios, 1. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti: nō dicit**

Scotus.
Lychetus.
Mayronus.
Richar.
AEGIDIUS.
Capreol.
Durand.
Bassoli.
Ariminensis.
Ferrarien.
Caetan.
Cordubeni.
Zumel.
Gonzalez.
Arrubal.
Suarez.
Bellarmin.
Henriquez.
Ruiz.
Granad.
S. Thomas.
Sylvius.

Sap. 4.
Matth. 24.

Luca 12.

Ephes. 1.

quia

Ad Rom. 8. *Quia facti uiri eramus sancti*, vt ostendat in ipsa æterna Prædestinatione, efficax decretum dandi gloriam, importatum ipso nomine electionis, non subsequi, sed potius antecedere nostra futura merita. Et ad Romanos 8. *Quos prædestinavit, hos & vocavit*; igitur vocatio ad gratiam est ex prædestinatione ad gloriam: non contrā, prædestinatione ad gloriam ex meritis vocationis subsequens, & ad Romanos 9. loquens Paulus de Jacob, & Esau; *Antequam, inquit, quidquam boni, aut mali egissent, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est, ei, maior serviet minori*: si igitur propositū Dei secundum electionē non manet ex operibus, sed ex vocatione, electio ad gloriam fuit ante præuisa merita; alioqui non ex vocatione, sed ex operibus, gratiam vocationis subsequētibus, Dei propositum maneret. Et primū ad Corinthios quarto, *Quis te discernit? quid habes quod non accepisti?* igitur electorum, reprobaturque discretio ex sola Dei voluntate pendet. *Actorum 13. Crediderunt, quoniam præordinati erāt in vitam aeternam*: ergo præordinatio ad vitam aeternam præcedit in ipsa Dei prædestinatione vocatione ad fidem. Et Ioannis 15. *No vos, inquit Christus, me elegistis, sed ego elegi vos: quē locū* Augustinus explicat de electione ad gloriam; porro si electio fieret ex meritis nostris, nō Christus nos, sed nos meritis nostris Christum elegissimus, vt Augustinus dedit. *53. Secundò probatur hēc sententia auctoritate Augustini*, qui, vt in materia de gratia, ita & in materia de prædestinatione, interceperat Patres, primas obtinet, vnde lib. de correctione & gratia, c. 7. loquens de prædestinatis, docet eos electos esse ad regnandum cum Christo. Constat autem ex eodem capite, illos electos esse ante ipsorum præuisa merita, per electionem gratuitam: secundò ibidem capite nono habet hæc verba: *hi ergo Christo intelliguntur dasti, qui ordinati sunt in vitam aeternam; ipsi sunt illi prædestinati*, & secundū propositum præordinati, *quorū nullus perit, ac per hoc nullus ex bono in malum mutatus finit hanc vitam; quando sic est ordinatus, & ideo Christo datus, ut non pereat, sed habeat vitam aeternam*. Tertiò familiaris est Augustino hic modus loquendi, non ideo credentes eligi, quia sunt credituri; sed ideo eos credere, quia electi sunt, vt credant: ergo pariter non ideo prædestinati eliguntur ad regnandum, quia præuisi sunt sancti, sed ideo sunt sancti, quia electi sunt ad regnandum. Ergo sicut fides decernitur ante præuisa merita credentiū; ita & gloria ante præuisa merita electorū. Quarò sēpe docet Augustinus electos vocationis secundū propositum; igitur in eius doctrina Dei propositum præcedit vocationem: sed hoc propositum non est aliud, quām ipsa voluntas Dei eligendi ad gloriam, à qua originatur voluntas congruē vocationis: ergo. Confirmatur, quia cū multi Augustini impugnārunt, quod ipse electionem ad gloriam poluerit ante præuisa merita, nō solum ab hac obiectione non se liberat, sed illā vbiique defendit. *54. Tertiò probatur hēc sententia ratio-*

ne: potissima autem ratio est, quam proponit Scotus, & reliqui ferè huius sententiae sequaces amplectuntur. Voluntas finis necessariō ratione præcedit voluntatem mediorum: igitur electio ad gloriam est ratione prior voluntate meritorum. Consequentia constat, quia gloria est finis, merita sunt media, quibus illā consequimur. Antecedens probatur, tum quia ex fine mouemur ad media, non contrā; nam media sunt, quādantur propter finem; non finis propter media; tum quia intentio ipsa finis est principium electionis mediorum: nequit autem simplex intentio finis esse principium efficacis intentionis mediorum: alioqui, plus virtutis & efficacij esset in effectu, quām in causa. Tum quia prædestinati distingui debent à non prædestinatis; non possunt autem distingui sola voluntate mediorum efficacij; alioqui nō possent ab illis distingui, nisi prius prævideretur eorū futurus consensus: atque adeo prædestinatione, quatenus est pecularis prouidentia circa electos initium fumeret à libero consensu futuro creature; & consequēter radix discretionis esset ex nobis, contra Paulum suprà citatum.

55. Confirmatur 1. nam saltem donū perseverantiae non potest Deus efficaciter velle, nisi ex efficacij intentione gloriae, nam hoc infallibilem connexionem habet cum gloria ex Dei promissione: vnde cū primum hoc donum intendit, simul etiam in eodem signo intendit gloriam, cum qua hoc donum est infallibiliter connexum.

56. Confirmatur 2. Prædestinatione Christi non fuit ex meritis ipsius: ergo nec prædestinatione nostra fuit ex meritis nostris. Antecedens est certum. Consequentia est Augustini de Prædestinatione sanctorum, capit. 15. *Scotus.*

57. Confirmatur 3. nam certum est, Deum aliquos ad gloriam prædestinasse ante eorum præuisa merita, vt B. Virginem, & nonnullos alios insigniter electos: at nulla est ratio excipiendi reliquos: ergo.

58. Confirmatur 4. quia in regno Dei totus Beatorum numerus esse debet ex directa, & absoluta voluntate Dei: nam hoc congruit perfectioni illius regni, in quo nihil esse debet, nisi ex singulari intentione Dei.

59. Confirmatur 5. nam in unoquoque negotio exitus rei declarat intentionem agētis; & terminus ille, quo obtento cessat actio, solet esse primum obiectum intentionis agētis: sed tota Dei prouidentia eō tendit, vt ciuitas illa in tali numero & mensura compleatur: ergo signum est, quod absoluta Dei intentione fuit, completere illam ciuitatem, quatenus ex integro numero saluandorum constat.

60. Confirmatur vltimō, nam prædestinatione est opus misericordie: non esset autē opus misericordie, sed potius iustitiae, si quoad electionem ad gloriam esset ex nostris meritis.

61. SECUNDĀ sententia affirmat. Est Alensis 1. p. q. 28. memb. 3. a. 1. Bonaent. in primo dist. 40. a. 1. q. 2 & a. 2. qu. 1. & 2. Albert. dist. 40. a. 10. & dist. 41. a. 3. Aureoli art. 1. & 2. Ocham. q. vnica, Rubonis q. 1. ar. 1. & 2. q. 2. a. *Alensis.*
Bonaent.
Albertinus.
Aureolus.
Ocham.
Rubio.

Bacconus.
Gabriel.
Argentin.
Mch. Med.
Taperus.
Catharinus.
Turianus.
Molina.
Valentia.
Vasquez.
Lefsius.
Becanus.
Moncaus.

1. & 2. in fine. Bacconi a. 2. §. 2. & 3. Gabrielis a. 2. concl. 2. & dubit. 2. Argentin a. 2. Michaëlis Medinae. 3. de recta in Deum fide, Taperus art. 7. contra Lutherum §. nec' re ipsa, Catharini opus. de Prædest. Turiani opus. de elec-
tione; Molinæ 1. p. q. 23. a. 4. disput. 1. mēb. 7. §. ad Fundamentum, & memb. 8. §. tertio, & memb. 9. & 13. Valentia. in eadem 1. p. pūcto 4. Vasquez disput. 89. a capite 2. Lessij opus. de prædestinatione à sectione prima, Becani de prædestin. c. 1. 4. quæst. 4. Philippi Mon-
cæi disp. 4. capit. 4. Ego ad quam partem gra-
uissimæ huius controversiæ assensum darem
diu cogitau; hinc enim scriptura testimonia;
hinc pondera argumentorum vrgebant. Ad priorem sectandam inuitabat me singularis
Dei erga prædestinatos amor; ad posteriorem amplectendam patrocinabatur misera reproborum conditio, nec non humanæ libertatis dignitas: tandem ut in posteriorem controver-
sia partem assensum præberem, mouit me misericors Dei erga omnes intellectuales
creatures affectus, & æqua in prædestinatos,
ac reprobos, pro eorum præbitis operibus
iusti iudicis retributio. Probanda est igitur
posterior sententia Scriptura, Patribus, & rationibus.

Prima probatio ex auctoritate Scripturæ.

Rom. 8.

62. Primum testimonium scripturæ sit ad Romanos 8. Quos, inquit Apost. præscivit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui. Vbi decretum prædestinationis, quod efficacē voluntatem beati importat, Paulus collocat, post præscientiam. Duo sunt hic probanda, primū quod per verbum, Prædestinavit, Paulus hic comprehendat decretum electionis ad gloriam; secundum, quod per præscientiam intelligat scientiam meritorum, ex gratia prouenientium. Utrumque probatur, tum auctoritate Hieronymi, Ambrosij, Augustini, Haimonis, & aliorum Patrum, qui ita hunc locū explicant. Quos, inquit Hieronymus, prævidit conformes in vita, voluit facere conformes in gloria. Quos, ait Ambrosius, præscivit futuros sibi deuotos, ipsos elegit ad promissa præmia capessenda. Et August. de correptione & gratia cap. 9. Quoniam, inquit, qui verè filij sunt præsciti, & prædestinati sunt, conformes imaginis filij eius, & Auctor libri de prædestinatione Dei, Ex præ-
de prædest. scientia, inquit, offensionis, prædestinatio emanat ultiōnis; sicut ex præscientia virtutis, prædestina-
tio fieri solet remunerationis. Et Fulgentius lib. 1. ad Monimum c. 14. Prædestinavit, inquit, ad regnum, quos ad se præscivit redituros. Et Pro-
sper ad capitula Gallorum ad tertiam obie-
ctionem: Ideo, inquit, aliqui prædestinati non sunt, quia mali futuri ex voluntaria prævarica-
tione præsciti sunt: & cap. vltimo, Poteſt, inquit, sine Prædestinatione esse Præscientia; prædestina-
tio autem sine præscientia esse non potest. Theophilactus: Præcognoscit, inquit, Deus eos, qui vo-
catione digni sunt, deinde sic prædestinat. Prior ita-
que est præscientia, postea sequitur prædestinatio. Prædestinationem autem intelliges impermutabi-

lem Dei voluntatem. Prænouit itaque Paulus vocatione dignum esse, sicq; præfinit seu prædeſtinauit. Oecumenius: Quos præscivit, ait, hos etiam prædefinivit, quia secundum propositum sunt.

Quos autē prædefinivit, hos & vocavit, quia secundum propositum sunt. Explicans autē quid sit secundum propositum, ita scribit: secundum propositum, statuitur illorū virtus, qui secundum proprium propositum (intellige à gratia Diuina præuentum) crediderant, & sic à personarum respectu Deus liberatur. Origenes: Quia quos, inquit, præscivit

Origines.

& prædestinavit conformes fieri imaginis Filij sui, evidenter ostendens, quod eos, quos præscivit Deus tales futuros ut Christo se in passionibus conformarent, ipsos etiam conformes ac similes imaginis eius prædestinavit & gloria. Prævidit ergo, ut ibidem concludit, præscientia Dei, per quam noscuntur qui, in se labores & virtutes habituri sint, & ita prædestinatione sequitur. Sedulius: Quos præscivit credituros, hos vocavit: vocatio enim vo-
lentes colligit. Tū ex proprietate ipsa verborū: nam præscientia ad intellectum, prædestinatione ad voluntatem refertur. Distinguit igitur hic Apostolus duos actus, alterum intellectus, vo-
luntatis alterum: non enim hęc duo verba pro eodem usurpantur, si quidem vnum redit causam alterius, ut ex Occumenio docet

Sedulius.

Occumenio.
Toletus.

Toletus hic; at qui per actum intellectus non potest, nisi scientia meritorum, per actum ve-
rō voluntatis decretum electionis ad gloriam intelligi. Minor quod primam partem probatur, quia non potest hęc scientia intelligi, de cognitione prædestinatōrum in esse natura, quæ communis est reprobis, cūm hęc sit propria electorum: neque de cognitione meritorum sub conditione futurorum, ut censem

Molina.
Granad.

Molina 1. p. quæst. 23. artic. 4. disp. 1. memb. 9. & Granadus. Nam merita sub conditione præuisa, non sunt apta mouere diuinam vo-
luntatem ad prædestinandum vnum præ alio, cūm nullus sit, cuius finalia merita non sint sub conditione præuisa, si alio tempore, occa-
sione, vel auxilio vocatus fuisset: at per hanc scientiam Deus vnum eligit præ alio, ut con-
stat ex relatio, Quos, nempe, quos sciuit sua gratia operaturos. Neque intelligi potest de scientia consequente decretum ipsum de elec-
tione ad gloriam; ut sensus sit; Quos iam præscivit ad gloriam electos, eos prædestina-
uit per infallibilia media, ad destinatam glo-
riam consequendam; ut prædestinare hoc loco, non sit ad gloriam eligere, sed media ad glo-
riam iam electis præparare. Nam hoc modo

Paulus in æterna serie Prædestinationis præ-

termisisset, quod erat in ea præcipuum, &

fundamentum ceterorum, ipsum scilicet effi-

cax decretum electionis ad gloriam.

63. DICES. Atqui eadem ratione Paulus prætermisisset decretum dandi media. Sed contrā, nam huius decreti meminit illis ver-
bis immediate precedentibus, Qui secundum propositum vocati sunt sancti. Quem locum Au-
gustinus lib. de correptione & gratia capite 7. & sèpè alibi, explicat de proposito secun-
dum electionem ad gloriam efficacem: ex quo proposito ortum habet in Deo voluntas

Augustin.

vocandi.

Hieronym.
Ambrosius.
Augustin.
Haimo.Auctor libri
de præde-
st.

Fulgent.

Prosper.

Theophil.

vocandi ad fidem, & ad reliqua bona opera supernatura. Ergo pro scientia h̄c intelligi debet cognitio meritorum absolutē futurorum.

64. Probatur Minor quoad posteriorem partem, nēpe per actum prædestinationis Paulum intelligere ipsum decretum electionis ad gloriam: tum quia cūm hic Paulus describat totam seriem diuinę prædestinationis, & nullo alio verbo exprefſerit decretum electionis ad gloriam, necſariō cogimur aſſerere, illud expreſſisse per hoc verbum, *Prædestinavit*. Tum quia cūm immediatē p̄d̄t inter effectus prædestinationis enumeret glorificationē, & cui libet effectu prædestinationis ſuū in Deo reſpondeat decretum proportionatum, necſariō dicendum eſt, hoc decretum à Paulo expreſſum fuſſe per hoc verbum, *Prædestinavit*. Tum demum, quia hic ordo prædestinationis eruitur ex contextu ipſo verborum, nā primo deſcribitur decretum dādi media effacia ad gloriam illis verbis præcedentibus, *Quis secundūm propositum vocati ſunt sancti*: Secundō deſcribitur præſcientia meritorum per illa verba, *Quos præſcivit*. Tertiō decretum electionis ad gloriam per hęc verba, *Prædestinavit conformes fieri imaginis filij ſui*: efficiunt enim cōformes imaginis filij Dei, teſte Hieronymo, per gloriam, quæ eſt cōſummat̄a ſanctitas, & perfecta ad optio filiorum Dei. Quartō numeratur effectus prædestinationis, vt executioni mandandi, per illa verba; *Quos autem prædignavit, hos & vocavit; quos vocavit, hos & iuſtificavit; quos autem iuſtificavit, illos & glorificavit*. Et ſancte non poſſunt verba Pauli, cohærentius quām in noſtrā ſententiam quadrare.

Hieronym.

Matth. 25.

Augustin.

65. Secundūm testimonium ſit Matth. 25. *Venite benedicti Patriis mei: poſſidete paratū vobis regnum à conſtitutione mūdi*. Vbi procul dubio Christus loquitur non de temporali, ſed de æterna regni præparatione: cuius æternę præparationis cauſam reddit illis verbis: *ejuravi enim & dediſtis mihi manducare*: igitur ipſa opera iuſtorū ab æterno præuifa fuerūt Deo moſiū ad præparandum illis ab ipſa æternitate cœleſte regnum ſuo tempore conſerendum. Confirmatur, nā ea ratione docet Christus, paratum eſſe regnum prædestinatis, qua docet, paratum eſſe ignem æternum reprobiſ, vt conſtat ex ipſa electorum, reproborumque antithesi: at qui paratus eſt ignis æternus reprobiſ propter eorum præuifa demerita: ergo & regnum cœleſte prædestinatis propter eorum præuifa merita.

Secunda probatio ex auctoritate Patriū.

66. Secundō probatur auctoritate Patriū, & præter citatos conſirmatur testimonio August. l. 1. ad Simplicianum q. 2. quem aduersarij pro ſua putant ſtare ſententia: vbi agens de dupliſ electione: altera ad gratiam, altera ad gloriam, priorem docet fieri independenter à noſtris operibus. exemplo Eſau & Iacob: po-

ſteriorem verò non modò nō negat, ſed etiam affiſmat fieri dependenter à noſtris meritis: operibusque præuifis: explicans enim verba illa Apostoli, *Ut ſecundūm eleſtione propositū Dei maneret*: Non ergo, inquit, ſecundūm eleſtione propositū Dei maneret, ſed ex proposito eleſtio: id est, non quia inuenit Deus opera bona in hominibus, quæ eligat, ideo manet propositum iuſtificationis ipſius, ſed quia iukū manet, vt iuſtificet credentes, ideo inuenit opera, quæ iam eligat ad regnum cœlorum: nam n̄i eſſet eleſtio, n̄i eſſent electi: nec reſtē diceretur: *Quis accuſabit aduersus electos Dei* n̄i tamen eleſtio præcedit iuſtificationem, ſed eleſtione iuſtificationem: nemo enim eligitur, n̄i iam diſtans ab illo, qui reſiectur. Unde quod diſtum eſt, *Qui elegit nos ante mundi conſtitutionem, non video, quomodo ſit diſtum, n̄i præſcientia*. Hęc Augustinus, quibus verbis aperte doceſt, eleſtione ad regnum non præcedere, ſed ſubsequi opera ipſa, quæ gratiam iuſtificationis conſequuntur: nec tantūm in executione, vt nonnulli ex aduersarijs explicant, ſed etiam in ipſa intentione & præſcientia, vt ipſem Augustinus teſtatur; & patet, nā id concedit de eleſtione ad regnum, quod negat de eleſtione ad gratiam: negat autem de eleſtione ad gratiā, quod ea ſubsequatur opera noſtrā etiam præuifa ante efficax decretum intentionis de danda gratia: iuſtigatur & de eleſtione ad gloriam concedit, eam ſubsequi noſtrā merita, etiam præuifa ante efficax decretum intentionis de danda gloria. Neque hunc locum retraſtauit vñquam August. vt aliqui putant: quin potiū, quæ de prædestinatione hoc libro ſcripſit, ait, ſibi fuſſe à Deo reuelata in libro de Prædestinatione ſanctorum, quē ſenior conſcripſit: in quo, & in lib. de bono perſuerantia, negat quidem eleſtione ad gratiam fieri ex meritis, de eleſtione verò ad gloriam id nullibi negat, quin ſermonē ſeptimo de verbis domini, dupliſ agnoscit eleſtio, alteram ſecundūm gratiam, quæ eſt eleſtio ad ipſam gratiam; alteram ſecundūm iuſtificationem, quæ eſt eleſtio ad gloriam, præuio examine & præſcientia meritorum: *Elegit*, inquit, *& ſecundūm gratiam ſuam, & ſecundūm illorum iuſtificationem*. Huic Augustini testimonio obiſci potest: quia quod hic docuit, eleſtione ſupponere, non autem facere ineqūalitatem inter ipſos electos, alibi retraſtauit, affirmans, eſſe aliquam eleſtione, quæ non ſupponit, ſed facit ineqūales. ita Epift. 106. paulo ante medium: *quaſcīlicet eleſtio, nō inuenit eligendos, ſed facit*. Retraſtato autem hoc, ſimul retraſtū manet, id quod citat̄ ſe loco ad Simplicianum docuit, eleſtione ad gloriam ſupponere ineqūalitatem & diſtantia inter eligendos. Resp. Augustinum ſolū retraſtasse vñum huius vocis. *Eleſtio*, non autem rem, quam ibidem doceuerat, nempe nullam dari eleſtione ad gloriam ante præuifa merita, cūm de retraſtatione huius doctrinæ nullibi extet. Solūm igitur Augustinus retraſtauit, eleſtione dici posſe, etiamſi ineqūalitatem non ſupponat, ſed faciat inter electos.

67. Eandem ferē Doctrinam tradit lib. de corre-

correptione & gratia c.7. Vbi aperte docet, nostram salutem ex parte Dei incipere à vocatione secundum propositum, quæ vocatio, secundum ipsum, est electio ad gratiam. Ibidem etiam docet, prædestinatos discerni à non prædestinatis *Præscientia*. Si autem putasset, prædestinatos eligi ad gloriam independenter ab eorum meritis præuisis, potius dixisset, illos à non prædestinatis discerni electione ad gloriam; nam hæc antecedit *Præscientiam meritorum*, & est primum, maximum quæ donū, quo prædestinati disceruntur à non prædestinatis. Hilarius in Psal. 64. loquens de electione ad gloriam. *Electi*, inquit, sunt nuptiali ueste conspicui, puro arque integro nouę *Natuitatis* corpore splendidi. Itaque non res indiscreti indicij electio est, sed ex meriti delectu facta discretio est. Beda lib. variarum quæstionum q. 13. Sicut ergo, ait, prædestination ad mortem non cogit malos ut pereant. Ita etiam prædestination ad vitam non cogit bonos, ut saluarentur: Sed cum Dominus bonos ad vitam prædestinavit, ita eos prædestinavit, ut ipsa sua prædestinatione meritis & precibus nostris obtineantur.

68. Ultimò Theodulus ad Rom. 9. & Damascenus aduersus Manicheos hanc nostram sententiam docent his verbis: *Preparauit*, inquit ille, *Dens ad gloriam, quos dignos cognouit per fidem*. Quocirca, inquit ille, *bona agere, & boni effici contendamus, ut in eorum simus numero, quos Deus bonos fore prænonuit, atque ad æternam vitam præordinauit: qui aperte præordinatiem ad æternam vitam postponit præscientie meritorum*.

Tertia probatio ex absurdis oppositæ sententiae.

69. Tertiò probatur hæc sententia ex innumeris absurdis, quæ ex opposita sententia aperte deducuntur. Primum absurdum est, Deum non habere voluntatem saluandi omnes, contra Paulum primè ad Timotheum secundo. Sequelam probo, nam si Deus ex se ipso ante vlla præuisa merita absoluta sua voluntate voluisse gloriam vnis, & negasset alijs, non potuisset ex se ipso habere voluntatem saluandi omnes, siquidem non habuisset voluntatem saluandi eos, quibus antecedenter ad ipsorum demerita gloria negasset. Vnde media, quæ postea illis præparasset, non tam præparasset affectu saluandi, quæ eos iustè puniendi: Tū quia cum Deus ex se haberet absolutam voluntatem eos non saluandi, non posset contra talem voluntatem operari. Tum quia idem est motiu electionis mediorū, & intentionis finis; cum media elegantur propter finem: sed Deus Antecedente sua voluntate, efficaciter eos à regno exclusisset, ex motu manifestandi suam iustitiam: igitur ex eodem motu postea illis media præparasset; ac proinde non ex motu eos saluandi.

70. Respondent ad hoc absurdum primò aliqui, iustè posse Deum ante præuisa merita vniuersusque, suam gloriam denegare ob

solum peccatum Protoparentis, quo non solum sibi, sed etiam posteris damnationem iuste meruit. Sed contrà, tum quia hæc ratio non militat in Angelis, in quibus ante peccatum ipsorum personale nullum præcessit originale in capite. Tum quia Deus vult omnes saluos fieri, etiam post originale peccatum præuisum: nam hanc suam voluntatem saluandi omnes fundat Deus, ut ex præcito loco Pauli colligitur, in Christo saluatore, qui supponit peccatum originale præuisum, & quidem in sententia aduersiorum, scientia absoleta, post cuius præuisiōnem prædestinatus est Christus in remedium ipsius.

71. Respondent secundò alij, Deum negatiuè tantum se habere circa reprobos in eo signo, in quo gloriam prædestinat electis. Sed contrà, tum quia ad illatum absurdum sufficit, quod Deus negatiuè tantum nolit salutem hominum, cum Paulus non modò citato loco neget, Deum ex se habere positivam voluntatem saluandi, sed etiam affirmet, ex se habere positivam voluntatem saluandi omnes; nam verbum *Vult*, positivum actum in Deo designat. Tum quia sequeretur, etiam positivuè Deum ex se reprobos excludeat à regno: nam in eo signo, in quo negatiuè excludit à regno, positivuè non vult eis salutem eternam, quod sic probo. Nam vel supponimus Deum liberè velle & nolle per connotationem extrinsecas productionis, vel negationis productionis, liberè à se dependentis; vel per intrinsecas & antecedentem terminacionem actus: vtrouis modo Deū liberè velle aut nolle supponamus, semper sequitur illatū absurdū. Probatur minor supposito priori modo: Nam sola negatio electionis ad gloriam, cum sit libera ex præcognitione agētis, est positiva nolitio & exclusio à regno. Probatur eadem minor, supposito posteriori modo: nam esto in ea sententia ad aliquid physicè nolendum requiratur positiva terminatio actus ad obiectum: tamè ad moraliter nolendum sufficit certa præcognitionis negationis effectus, infallibiliter prouenientis ex libera negatione auxiliij, ad productionem effectus necessariò prærequisiti, vnde talis negatio, effectus, si prava sit, & vitanda, imputatur ad culpam, etiam si nullus actus physicus eliciatur erga illum: sed præcognoscit Deus, quod ex libera negatione electionis ad gloriam homo non possit salutem consequi: ergo non solum negatiuè, sed etiam positivè moraliter illum excludit: vnde tandem Scotus in primo dist. 47. *Scotus.* & Suarezl. 5. de reprobatione c. 4. concedunt *Suarez.* talem aetum esse positivum.

72. Confirmatur, nam hic modus prædestinandi non viderunt consentaneus bonitati Dei, quæ in ijs, quæ à sola sua voluntate pendet, omnibus se se communicat, ut constat in Angelis, quibus creatis, statim se ipsum communicauit omnibus per gratiam, siquidem omnes, vt suppono ex 2. to. de Ange. disput. 28. sect. 3. fuerunt initio creationis gratia decorati. Idem Deus per gratiam capitum communicauit se statim Protoparentibus, à qua

à qua gratia ante peccatum neminem excludit. In hac autem sententia Deus ex se antecedente sua voluntate non sese omnibus comunicasset in ordine ad finem supernaturalem, sed per paucis, ijs scilicet, quos ad gloriam elegisset. Corrobatur idem argumentum: nam sicut neminem Deus antecedente sua voluntate excludit à gratia, ita neque à gloria.

Matth. 5.

73. Secundum absurdum est, quia non salvatur perfecta libertas, quam homines habent in æterna salute acquirenda. Sequela probatur, nam libertas, quam homines habent circa salutem, non solum est in medijs exequendis, sed in fine ipso acquirendo: si autem gloriae prædestinatione fuissest ante præuisa merita, non possent homines habere immediatam libertatem in finem assequendum. Maior cōstat ex scriptura & Patribus, qui vitam & mortem, salutem & damnationem in manu nostra possum esse testantur, eamque ex nostra pendere libertate, Eccles. 15. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui: adiecit mandata, & precepit sua: si volueris mandata seruare, conservabunt te, & Paulò post: Ante hominem vita, & mors, bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi. Ad quam libertatem apertiū explicandam vitetur scriptura præmissione conditionata & comminatoria: si mandata, inquit, seruaueris: Nisi precepta custodieris, &c. Quæ non solum ostendunt esse in nobis libertatem remotam, sed etiam proximam, ad salutem consequendam. Minor probatur, nam si Deus ante omnem præuisionem meritorum absoluta sua voluntate gloriam decreuisset Petro, eamque negasset Paulo, nec Petrus in suam gloriam, nec Paulus in suā reprobationem, vñiam haberet libertatem, quia nec ea posita in libera potestate illorum esset, eam tollere, nec in ea ponenda respectū vñiū Deus habuisset ad ipsorum libertatē, vnde nec ille potuisset aliquid efficere, vt ab ea excluderetur, nec ille, vt ad eam eligeretur.

74. DICES. Possimus habere immediatam libertatem in actus à Deo prædefinitos, esto illi prædefiniantur ante nostrum futurum cōsensum præuisum: ergo similiter possumus immediatam libertatem habere in electionem ad gloriam, esto hęc decernatur ante nostra futura merita præuisa. Respondeo, negando consequentiam. Discriminis ratio est, quia licet non habeamus immediatam libertatem ad æternam Prædestinationem nostrorum actuum, in qua est par ratio, ac de æterna electione ad gloriam: habemus tamen immediatam libertatem ad ipsam temporalem elicitionem actuum: at vero, si non haberemus libertatem ad æternam electionem ad gloriam, neque habere possemus ad ipsum temporalem actum glorificationis, quia hic non liberè, sicut ut meritum, sed necessario à nobis elicitor.

75. Tertiū repugnat, Deum tamē modum in Prædestinatione hominum seruare, qui repugnet alteri eius voluntati: atqui hic modus ab aduersariis assertus repugnat voluntati, quam Deus habet de nostra perfe-

ctione. Nam Dei voluntas est, vt in virtute & perfectione comparanda semper crescamus: Estote, inquit Christus Matth. 5. perfecti, sicut pater vester cœlestis perfectus est: at hęc voluntas pugnat cū voluntate glorię in certo gradu & perfectione, independenter à nostris meritis definita. Etenim, si Deus independenter à nostris meritis definitusset glorię in certo gradu & perfectione, non posset habere voluntatem, vt in ea agenda, atque amplianda nullum finem faceremus: nam hęc voluntas aduersatur priori.

76. Quartū, verisimile non est, Deum tamē modum in prædestinatione seruare, qui & socordiam gigneret electis, & desperandi occasionem præberet reprobis: atqui hic modus & socordiam gignit electis, & desperandi occasionem præbet reprobis. Nam posito tali modo, iure posset vñusquisque ita secum ratiocinari. Aut sum, aut nō sum prædestinatus: si sum prædestinatus, jā certus ero, quod quidquid egero tandem saluabor; quia implicat Deū absoluta sua voluntate me ad glorię elegisse, & de facto mihi nō dare, quæ necessaria sunt ad eam consequendā. Si non sum prædestinatus, certus similiter sum, quod quidquid egero, tandem non saluabor; quia nihil efficere possum, quo salutem cōsequar, à qua ante omnia mea merita, efficaci Dei voluntate exclusus sum. Quæ ratiocinatio vim nō habet in nostra sententia, quia cū prædestinatione, & reprobatione facta sit in æternitate dependenter à nostris futuris operibus ab æterno præuisis; si sum prædestinatus, ideo sum, quia in Dei scientia præcesserunt mea merita cū auxilio gratię in tempore facta; quæ causa fuere, vt Deus ab æterno mihi gloriam prædestinarit. Si non sum prædestinatus, ideo non sum, quia similiter in Dei scientia præcesserunt mea demerita in tempore commissa; quæ similiter causa fuere, vt Deus ab æterno me à regno excluserit. Vnde sicut Deus ab æterno potuit præuidisse bona mea opera, si ego nunc, vt iam premealibertate possum, bene sim operatus; ita me ab æterno ad gloriam elegisse dependenter à meis bonis operibus, quæ sum facturus. Contrà verò, sicut potuit ab æterno præuidisse mea demerita, si ego nunc, vt iam liberè possum, malè sim operatus; ita me ab æterno à gloria exclusisse, dependenter à meis demeritis, quæ sum facturus: nam etiam si electione, vel exclusio à regno æternitate præcedat, causalitate tamen subsequitur mea merita, aut demerita in tempore facta: nam prius fuit in ipsa æternitate, me in tempore bene aut malè vñque in finem vitæ operaturum, quām Deum me ad gloriam elegisse, vel à gloria exclusisse. Neque hinc sequitur, tempore fuisse causam æterni, quia non vt temporale, sed vt æternum in ipsa scientia Dei præcedens, fuit causa æterni.

77. Sed contrà primū, nam eandem vim habet dilemma propositum in nostra sententia: quia, adhuc posito decreto vel de electione ad gloriam, vel de exclusione à regno ex præuisione operū, impossibile est, aut electum dā-

nari.

nari, aut reprobum saluari. Respondeo, negando assumptum. Ad probationem autem distinguo antecedens, est impossibile impossibilitate consequente, supponente futura nostra opera in æternitate præuisa, concedo. Sola autem impossibilitas antecedens lædit libertatem, quia supponit gloriam, vel efficaciter decretam, vel efficaciter negatam independenter à nobis: non autem impossibilitas consequens, quæ supponit gloriam efficaciter decretam, vel negatam dependenter à futuris nostris operibus, in æternitate præuisa. Iuxta aliam sententiam habet prædictum dilemma suam vim, quia supponit gloriam, vel reprobationem efficaciter decretam independenter à nobis, non autem iuxta nostram; iuxta quam si bene egero, ego ipse sum causa, ut ab æterno sim ad gloriam electus: contra verò, si male vixero, ego ipse sum causa, ut ab æterno sim à gloria exclusus.

78. Contrà secundò, quia quòd Petrus fuerit ab extero ad gloriam electus, non autem Iudas, est, quia Petrus fuit ab æterno præuisus cum gratia finali, non autem Iudas: sed quòd Petrus ab æterno præuisus fuit cum gratia finali, non autem Iudas, est, quia Deus, vni præparauit gratiam finaliter congruam, quam non præparauit alteri: ergo cur unus potius, quam alter sit ad gloriam electus, sola Dei voluntate fuit, non potius, quam alteri, congruam gratiam præparantis. Respondeo negando consequentiam, nam licet efficax electio ad gloriam penderat à gratia finali, & hæc à voluntate Dei gratiam præparante, quia tamen hæc in ratione efficaciter penderat etiam à libero consensu creaturæ, vi cuius eadem gratia, quæ præuisa est efficax, præuideri potuit inefficax, à quo tamen libero consensu non penderat gloria ut efficaciter decreta, vel negata; ideo etiam si gratia finaliter congrua, ex qua penderat electio ad gloriam, sit à sola voluntate Dei, illam potius, quam aliam præparante, adhuc tamen efficax electio ad gloriam, ut à causa meritoria, penderat à nostris operibus ex gratia profectis, quia, ut infra probabimus, illa non decernitur, nisi ut corona, & merces, quæ essentialem ordinem dicunt ad merita, tanquam ad causam meritoriam, & mouentem Deum ad gloriam discernendam.

79. Confirmatur, Nam hunc modum indicat tum multitudo Angelorum prædestinorum, tum paucitas hominum saluandorum. Etenim si electio vel exclusio à regno, à sola Dei voluntate penderet, cur ad illud tam paucos homines, tam multos elegit Angelos? cùm poriùs respicendo ad caput homogeneum Christum, multò plures debuisset homines, quād Angelos ad regnum eligere. Ratio autem huius discriminationis in nostra sententia facilè assignatur: quia, cùm electio ad regnum, proposita sit ut præmium in stadio virtutis certantibus, cumque angeli, breuius faciliusque ha-

buerint certādi stadium; contrà verò homines diuturnius, difficultiusque ob infirmioris naturæ imbecillitatem, & impugnantiam hostium multitudinem, & calliditatem, plures Angelorum, quād hominum præuisi sunt in fine certaminis viatores.

80. Dices. Hinc sequi, primam radicem discretionis Prædestinatōrum à non prædestinatis fore ex nobis, quia ex nobis est, ut series auxiliorum nobis præparata sit finaliter efficax, ex quorū efficacia pèdet prima radix discretionis prædestinatōrum à nō prædestinatis. Respondeo negando sequelam. Nam prima discretionis radix penderat ex voluntate Dei, eam seriē auxiliorum præparantis, quæ præuisa est finaliter congrua: hoc autem non penderat ex nostra voluntate, licet ex nostra voluntate pèdeat, ut ea præuisa fuerit finaliter congrua. Vtrumq; igitur in nostra sententia saluatur, & quòd prima radix discretionis prædestinatōrum à nō prædestinatis sit à Deo, eam seriē auxiliorum præparante; quæ præuisa est finaliter cōgrua, & quòd electio, vel reprobatio à regno facta sit dependenter à nostris operibus, tum quia electio, & reprobatio decreta est per modū mercedis, & iuste pœnæ, quarū vtraq; supponit ex parte eligendi, vel reprobandi, propria merita, aut demerita. Tum quia, quòd talis series auxiliorum præuisa sit finaliter efficax, vel inefficax, aliquo modo à nostra penderat libertate.

81. Quinjum absurdum est, quia vel homines sunt ad gloriam electi, ante vel post præuisum peccatum originale: si ante, ut Scotista putant, tunc sequitur, aut tale decretū non cohærente cū his, quæ de facto post peccatum originale executioni mandantur, aut certè tale decretum fuisse mutatum: vtrumq; est absurdum: ergo. Maior probatur, nā vel ante Præuisum originale peccatum Deus ad æternam felicitatem prædestinavit eosdem homines, & cum eadem perfectione & mensura gloriæ, quos & cum qua nunc de facto prædestinavit; vel alios homines; & secundū aliam gloriæ mensuram. Si dicatur secundū, sequitur, mutatum fuisse prius decretum: si dicatur primum, sequitur, tale decretum nō cohærente cum his, quæ de facto sunt executioni mandata: nam de facto saluātū multi, qui peccato non existente non fuissent saluati; ut multi ex ijs, qui ex illico concubitu nascuntur, quitunc nati non fuissent, contrà verò multi tunc saluati fuissent, qui de facto post originale peccatum non saluantur, ut multi, qui ex occisis parentibus, & ex ijs, qui in diluvio periēre, nati fuissent. Præterea nunc aliquos eligit ad gloriam, tanquam ad puram hæreditatem, ut paruulos, cum solo Baptismo morientes, reliquos verò adolos ad eandem gloriam eligit, tanquam ad coronam: at qui peccato non existente, nullus fuisset ad gloriam electus, tanquam ad purā hæreditatem, sed omnes electi fuissent ad illam, tanquam ad præmium, quia peccato nō existente, omnes adulta & matura ætate decessissent, cùm nulla tunc immatura mors.

quæ tantum est pena peccati, fuisse. Confirmatur, quia verisimile non est, ad eandem gloriæ menitram predestinatos fuisse homines tunc, qui & diuturniore tempore vixissent, & intensiores, frequentioresq; actus virtutum eliciunt ac nunc; qui & breviore tempore viuunt, & remissiores actus ob imbecillitatem vulneratæ naturæ eliciunt.

Augustin.
Thomist.

82. Si vero cum Augustino & Thomistis supponamus, electionem ad gloriam factam esse post originale peccarum, præsum in se ipsos scientia visionis, tunc sequitur, gratiam collatam Adamo, non fuisse illi predestinata ex efficaci intentione gloriæ; siquidem hæc fuit efficaciter decreta post præsum peccatum originale, quod in hac sententia supponit primam gratiam iam predestinatam Adamo. Ergo saltem aliquid medium non est ex efficaci intentione finis à Deo volitum; quod est contra plerosque aduersarios, qui in hoc sententiam fundant de electione ad gloriam ante prævisa merita, eò quod putent, nullum medium ad gloriam conducens, prudenter eligi posse nisi ex efficaci intentione finis, eam tamen Adamus electus sit ad gloriam, & nihilominus ei prima gratia non fuit ex efficaci intentione gloriæ collata. Nec dici potest, quod prima gratia, utpote peccato interrupta, illi ad gloriam non conduxit, nam eadē postea fuit illi per pœnitentiam restituta, & cum ea reliqua dona supernaturalia.

Quarta probatio ex rationibus.

83. Quartò probatur hæc sententia ratione: potissima vero est Nam de facto gloria decreta est adultis, ut merces & corona meritorum; non potuit autem decerni, ut merces & corona meritorum, nisi predestinata sit dependenter à meritis, præmissis scientiæ visionis: igitur electio adultorum ad gloriam decreta est dependenter à meritis ipsorum præmissis scientiæ visionis. Cœquentia syllogisticæ deducitur ex præmissis. Maior est de fide, in sacris literis expressæ reuelata, Lucæ 6. *Gaudete in illa die & exultate, ecce enim merces vestra multa est in cœlo.* Secundæ ad Timotheum quarto. *In reliquo deposita est mibi corona iustitiae, quam redet mibi Dominus in illa die iustus index; non solum autem mibi, sed & ijs, qui diligunt aduentum eius.* Eandem veritatem expressit Christus sub parabola operariorum in vicinam conductorum, Matth. 20. & ratio huius rei est: quia Deus in decernenda nobis gloria magis respicit ad gloriam suam, quam ad gloriam nostram; sicut princeps, cum proponit præmium certantibus, magis respicit ad gloriam propriam, quam ad gloriam ipsorum certantium. Maior autem gloria redundat in Deum ex meritis nostris, quam ex ipsa glorificatione nostra, quoniam merita sunt aetiones, liberè eli-

Lucæ 6.

Secunda ad
Timoth. 4.

Matth. 20.

citè à creatura in obsequium ipsius Dei, gloria vero est actio necessariò producta: actio autem eò est honorificentior alteri, quod liberius in ipsius obsequium exhibetur. Minor, in qua totius difficultatis cardo versatur, probatur hoc pacto. Merces & corona essentialē respectum dicunt ad merita & labores, à quibus causantur in genere causæ moralis meritorij: non possunt autem merces & corona causari à meritis coronandi, quin merita ipsa præcedant coronam in scientia absoluta coronantis: igitur si gloria decreta est adultis, ut corona & merces, præcedere debuerunt ipsorum merita in scientia absoluta Dei, tanquam causa meritorij mouens Deum ad gloriam ipsam, ut coronam illis decernendam. Quod fit, ut prius ratione, quam Deus efficaciter nos ad gloriam elegerit, prævidere debuerit scientia visionis nostra merita ex gratia profecta, proper quæ mortuus fuerit ad gloriam nobis, ut coronam decernendam.

84. Confirmatur, quia Deus magis mouetur à gloria & honore proprio, quam à gloria & honore nostro; nam *universa propriæ semetipsum operatus est Dominus, Prouerbior. 16.* ergo in decernendis medijs prius respexit ad merita, quam ad gloriam nostram, quoniam merita sunt magis honorifica Deo, quam ipsa glorificatio nostra. Consequentia vero probatur, quia id Deus respicit prius, quod principalius intendit: quare proxima ratio, quia motus est Deus ad præparanda huic potius, quam alteri media efficacia, fuerunt ipsa merita finalia, quæ potius vni, quam alteri desiderauit: hæc vero prævisa scientia visionis, fuerunt postea motiva causa decernendi illis gloriam ut coronam.

Prov. 16.

85. Ad hanc rationem responderetur primo, sufficere merita sub conditione tantum prævisa, ut ex illis moueri potuerit Deus ad gloriam, ut coronam decernendam. Confirmatur, quia sicut in nostra sententia motus est Deus ad Christum, ut redemptorem eligendum, ex peccato Adami sub conditione tantum præviso; ita moueri potuit ad gloriam, ut coronam nobis decernendam, ex meritis nostris sub conditione tantum prævisis. Sed contraria; nam ideo Deus elegit hos potius, quam illos ad gloriam ut coronam capescendam, quia horum potius, quam illorum merita prævidit: atque sub conditione non potius Deus prævidit merita horum, quam illorum; igitur ex meritis sub conditione tantum prævisis non potuit hos potius, quam illos ad gloriam ut coronam eligere. Maior constat, nam electio ad gloriam ut coronam non est ex mera Dei voluntate, sed fundatur etiam in meritis ipsius coronandi. Minor probatur, quia sub conditione Deus non minus prævidit merita & demerita vnius, quam merita & demerita alterius, si sub alia & alia serie auxiliorum, ac circumstantiarum constitu-

constitutus fuisset. Vnde non potuit Deus potius ex meritis, aut demeritis vnius, quām alterius sub conditione tantum præuisis ad gloriam, ut coronam decernendam moueri. Ad confirmationem, dispar est ratio de voluntate prædestinandi Christum ut redemptorem, & eligendi homines ad gloriam, tāquam ad coronā. Etenim prior voluntas tota pendet ex liberalitate Dei, nullam supponente certā causam motiuā ex parte creature; posterior autem fundatur in certa causa motiuā ex parte creature, quā sunt ipsius merita in obsequium Dei liberē exhibita.

86. Respondent secundū alij, voluisse Deum prædestinatis gloriā ut coronam, non ex ipsoē meritis, tanquam ex causa meritoria, ipsum Deū mouente ad gloriā decernendam, sed ex mera & pura sua liberalitate, atque amore. Ad eum modum, quo Pater aliquis desiderans dignitatem suo filio, ut illam maiorem suū cum honore & fama consequatur, procurat, ut non gratis, sed per propria merita illam consequatur. Sed contrā, quia ut probatum est, Deus non decernit nobis gloriam, ut præmium duntaxat nostri laboris, sed etiam, & quidem principalius, ut præmium & retributionē operis in eius honorem, & obsequium impensi; ac proinde in ea decernenda, non tam respicit ad bonum præmendi, quām ad bonum & gloriam suā propriā, quā Deo principalius prouenit ex liberis nostris meritis, in eius honorem & obsequium impensi: igitur non potuit in gloria nobis decernenda moueri ex mera & sola sua liberalitate, nullo habito respectu ad merita nostra in ipsius obsequium exhibita; cūm hæc sit principalis ratio, quam Deus in omnibus suis operibus intendit.

87. Respondent tertīo alij, Deum duplex habuisse decretum de gloria, alterum intentionis, alterum executionis, per decretum intentionis docent, Deum nullum habuisse respectum ad merita prædestinandi, sed illam decreuisse ex mero suo beneplacito; ad ea tamen respectum habuisse per decretum executionis, in quo eandem gloriam nobis gratis definitam quoad intentionem, rursus decreuit, ut præmium & coronam ex meritis nostris in executione præuisis. Sed contrā, quia non potuit Deus in decreto ipso intentionis non intendere id, quod sibi maximē honorificum erat, & in maiorem sui gloriam & honorem redundabat; hoc autem sunt merita ipsa prædestinandi liberē in obsequium ipsius exhibenda. Præterea ob alias rationes displexer hoc duplex decretum in Deo, de quo in sequente ratione.

88. SECUNDA ratio desumitur ex ipsa temporali retributione gloriæ. Ceterū enim est, gloriā quoad executionē retribui ex meritis, & propter merita, ut constat ex Matth. 25. Ergo etiam quoad intentionē definita est ex meritis, & propter merita ab æterno præuisa. Consequentia probo, quoniam ipsa executio operis, manifesta intentionem agentis.

89. Negant aduersarij consequentiā, & pro arguementi solutione recurrūt ad duplex illud decretum, paulò anē memoratum, nempe alterum per modum intentionis, quo Deus gloriam intendit, ut finem independenter à meritis; & merita ut media dependenter à gloria, tanquam à fine; alterum per modum executionis, quo eandem gloriam decreuit conferre dependenter à meritis, ut à causa morali meritoria. Sicut in quolibet artifice creato duplex distinguitur ordo, alter, quo ex præintento fine tendit ad media eligenda; alter, quo ex medijs progrederetur ad finem exequendum. Primum decretum, quia gratis fit, nullo habito respectu ad merita, tanquam ad rationem & causam moraliter mouentem, est purē misericordiæ & liberalitatis. Secundum, quia fit ex motu operum, in Dei honorem exhibitorum, est iustitiae, seu gratitudinis, quo Deus remunerat opera in sui honorem & obsequium impensa. Hoc duplice decreto aduersarij cōciliari putant multa loca Augustini, in quibus modò videtur concedere, gloriam prædestinari ex meritis, modò independenter ab illis. Priora explicant de voluntate executiua, posteriora de electiua.

90. Sed contrā, tum quia, ut sāpē dictum est, non potuit Deus decreto intentionis non intendere id, quod in maiorem sui redundaret gloriam, nempe, velle prædestinari gloriam, ut præmium operum in ipsius obsequium impensorum; ac proinde prius ratione debuit velle merita, quām gloriam; siquidem gloriam voluit propter merita. Non potuit autem prius ratione velle merita, nisi prius etiam ratione illa præuiderit, ut absolutè furura; quia merita non voluit, ut purum finem, ut voluit nobis gloriam, sed ut obsequia in ipsius honorem exhibita; & consequenter ut præuisa scientia visionis, cum scientia conditionata ad hoc non sufficiat. Tum quia superfluum est hoc secundū decretum, nam per primum manent omnia sufficienter applicata suo tempore exequenda, quia per illud Deus efficaciter intendit singula ut practicè causanda: igitur sine decreto executiua, ut tantum prioris electiui, omnia manent suotēpore executioni mādanda. Confirmatur, quoniam si prior voluntas est efficax, ut ab Aduersarijs ponitur, nō sīst in ipsa gloria speculatiuē tanūm diligēda, per simplicem duntaxat complacentiam, sed ad eam etiam se extendit per practicā & efficacem intentionem, quæ executionem includit; per hanc enim distinguitur practica intentionē à simplici complacentia. Vnde eatenus in nobis, præter priorem voluntatem intentionis, est necessaria posterior executionis, quatenus voluntas in nobis non est per se ipsa operativa ad extra, sed eget ad exequenda ea, quæ ipsa efficaciter intendit, ope virtutis executiua distingueat: at voluntas Dei se ipsa est operativa ad extra; neque eget ad exequendum, quod ipsa efficaciter intendit, virtute executiua distincta.

Tum demum, quia vel hæc duo decreta concurrunt ad gloriam causandam; vt causæ partiales, vel vt totales: quois modo concurrant, semper sequitur, quod defacto gloria nobis non conferatur ex solis meritis, cùm tamen scriptura vbiique testetur, gloriam nobis conferri ex meritis. Nec dici potest, quod sola merita sint causa collationis gloriae, sicut è contra sola misericordia est causa electionis eiusdem gloriae: quia repugnat, aliquid esse causam efficacis electionis ad gloriam, & non esse causam temporalis collationis eiusdem gloriae. Nam libera electio gloriae in Deo supra actum necessarium, cuius nulla datur causa, importat solam connotationem temporalis collationis gloriae. Igitur, si misericordia est causa efficacis electionis ad gloriam, erit etiam causa temporalis collationis eiusdem. Vnde adhuc non posito posteriore decreto executio gloriae, ex vi tantum prioris nobis gratis conferetur gloria, cùm vi talis decreti gloria sit totaliter, & efficaciter decreta.

Ruiz.

91. Respondent alij, inter quos Ruiz de prædestinatione Disp. XII. Sect. VI. & VII. Deum eadem volitione efficaci, & gratis intendisse gloriam ab æterno per merita consequendam à prædestinatis, & gratis illam in tempore conferre per merita, ita vt sicut ab æterno gratis voluit, vt gloria prædestinatis daretur ex iustitia & per merita, ita eadem voluntate in tempore gratis dat eandem gloriam ex iustitia, & per merita, non autem propter merita.

2. Ad Tim.

4.

92. Verum hæc responsio dum vitare nititur vnum inconveniens, nempe duplum illam voluntatem intentionis & executionis in Deo, in alia quæ absurdiora relabitur; quippe quæ & negat verum actum iustitiae seu gratitudinis in Deo in retribuenda gloria prædestinatis, & ab eorum honestis operibus propriam tollit rationem meriti respectu consecutionis gloriae. Primum est contra Paulum 2. ad Timotheum 4. Quam nempe gloriam, reddet mihi Dominus iustus index &c. Dicitur autem Deus iustus index ipso actu iustitiae, quo gloriam retribuit prædestinatis: ergo si hic actus non esset iustitiae, falso diceretur Deus gloriam reddere prædestinatis vt iustus iudex, sed potius illa elargiri vt liberalis donator. Secundum est contra Concilia & Patres, expressè docentes, opera iustorum esse vera & propria merita respectu consecutionis gloriae. Audiatur Trident. less. 6. Can. 32. Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera, ita esse dona Dei vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam aeternam, & ipsius vita aeterna, si tamen in gratia decesserit consecutionem, atque etiam gloria augmentum: anathema sit. Est etiam contra Christi doctrinam Matth. 25.

Triden.

Vbi tam glorificationis prædestinatorum, quæ reprobationis reproborum, meritoria causa assignatur bona, & mala eorum opera.

93. Priorem sequelam ostendo: nam actus virtutis dicitur talis ex motu formalis ipsius virtutis: In hac autem sententia, motuum formale, quo Deus confert in tempore gloriam, non est virtutis iustitiae seu gratitudinis, sed liberalitatis seu misericordia. Igitur in hac sententia, actus, quo Deus in tempore gloriam tribuit prædestinatis, non est iustitiae seu gratitudinis, sed liberalitatis seu misericordia. Maior ab omnibus recipitur: cùm ab eo virtutis actus suam habeat denominationem, à quo habet specificationem: habet autem specificationem à motu formalis; non autem ab obiecto materiali. Vnde qui debitum restituit non ex motu iustitiae, sed temperantiae, ne nimium afficiatur erga pecuniam, non facit actum iustitiae, nisi tantum materialiter, sed temperantiae. Minor prima syllogismi probatur: nam in hac sententia, motuum formale, quo Deus mouetur ad dandam gloriam prædestinatis, non est, vt eorum bona opera in sui honorem & gloriam facta recompenset, sed vt se illis liberalem & misericordem ostendat: siquidem non confert illis gloriam intuitu bonorum operum, sed mera sua liberalitate, & gratuita voluntate. Vnde donat illis in tempore gloriam, mediatis bonis operibus, non vt meritis, quibus eam à Deo impetrant, sed vt puris medijs, quibus illam gratuita Dei voluntate consequantur.

94. Posterior sequela probatur: quoniam in hac sententia, Deus gloriam nec ab æterno præparavit, nec in tempore confert prædestinatis, intuitu ipsorum bonorum operum, sed mera sua liberalitate & misericordia: igitur tollitur ratio meriti à bonis operibus prædestinatorum, respectu consecutionis gloriae. Antecedens est ipsum Aduersatorum assertum, qui propterea negant, gloriam dari propter merita, sed per, vel ex meritis. Consequens vero probatur: nam sicut meritum in actu primo constituitur per virtutem moraliter motuam alterius voluntatis: ita meritum in actu secundo formaliter constituitur per actualem motionem, quæ alterius voluntatem moraliter mouet, ad aliquid ipsius intuitu dandum. Igitur si bona opera prædestinatorum non mouent moraliter diuinam voluntatem, vt intuitu ipsorum eis gloriam retribuatur, non habebunt respectu consecutionis gloriae rationem meriti, sed merita puri medijs, ex ordinatione diuina prærequisiti.

95. Confirmatur primò. Non est vera causa meritoria, quæ non habet veram causalitatem causæ meritoriae. Atqui bona opera prædestinatorum, iuxta hanc sententiam, non habent veram causalitatem causæ meritoriae respectu consecutionis gloriae.

gloriæ: Ergo respectu consecutionis gloriæ non sunt vera merita, contra citatam authoritatem Concilij. Maior patet: nam causa constituitur formaliter in ratione causæ causalitate. Minor probatur: nam causalitas causæ meritoriae, est motio moralis, qua mouetur agens ad retribuendum aliquid intuitu iplius operis merentis.

96. Confirmatur 2. Merita non causant, nisi ut præcognita: iuxta haec autem sententiam, bona opera prædestinatiorum non causant ut præcognita, igitur non habent veram rationem meriti. Maior patet: nam merita causant impetrando ab ipso præmiante ob suam honestatem exhibitam in honorem alterius, præmium: impetrant autem ut præcognita ab ipso præmiante, ut per se claret. Minor primi syllogismi probatur: quoniam iuxta hanc sententiam, Deus tribuit gloriam prædestinatis in tempore ex eadem voluntate, qua illam prædestinavit ab æterno: sed iuxta hanc eandem sententiam, illam ab æterno Deus non prædestinavit ex meritis præcognitis ut absolute futuris, quo pacto tantum sunt apta impetrare meritoriae gloriam à Deo. Minor hæc probatur; nam hæc fuerunt ab æterno præuisa post decretum de medijs efficacibus, quæ in hac sententia præparata fuerunt post decretum electionis ad gloriam: ergo neque in tempore illam tribuit ex meritis præcognitis. Nam licet, quando Deus in tempore gloriam tribuit, merita cognoscat, ut actu iam in sui honorem exhibita, talis tamen meritorum cognitio ad gloriæ collationem se habet merè comitante: siquidem ex sola voluntate electiua ad gloriam, & ex eodem motu, quo ab æterno motu fuit, independenter ab illis prædestinatiorum meritis in hac sententia gloriam tribuit in tempore.

Matth. 25. 97. Confirmatur tertio: Nam Matth. 25. æquè pro collatione gloriæ, ac pro pœna infiſtione, tanquam causa meritoria assignantur bona opera prædestinatiorum, & mala reproborum: atqui hæc sunt vera causa moralis meritoria infiſtionis pœnæ: ergo & illa erunt vera causa moralis meritoria collationis gloriæ. Minor conceditur ab Aduersarijs, qui quamvis concedant, negatiuam exclusionem à gloria non esse propter demerita, haud tamen negant, ipsam positivam infiſtionem pœnæ esse propter eorum peccata, tanquam propter veram causam moralem meritoriam talis pœnæ.

98. Confirmatur quartu: Quoniam hæc responsio tollit ab ipsa gloria prædestinatiorum formalem rationem mercedis, coronæ, ac præmij. Nam merces dicitur per respectum ad laborem, propter quem, & intuitu cuius soluitur, iuxta illud ad Rom. 4. *Ei autem, qui operatur, merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum*

debitum. Corona autem, & præmium dicuntur per ordinem ad opera bona propter quæ, & intuitu quorum retribuuntur. Sicut pœna dicitur per respectum ad opera mala, propter quæ, & intuitu quorum infligitur. Vnde solum materialiter in hac sententia diceretur merces, corona, & præmium, ex ipsa materiali & extrinseca consecutione gloriæ per merita, non autem formaliter ex intrinseco actu, quo Deus illam tribuit, cum talis actus in Deo in hac sententia non sit iustitiae & gratitudinis, sed misericordiae & liberalitatis.

99. TERTIA ratio ducitur ex æterna reprobatione positiva malorum, quæ sicut facta est ex præuisis demeritis, ita æterna electio iustorum ex præuisis meritis: tum quia non minus in executione gloria retribuit ex meritis, quam pœna ex demeritis: ergo non minus in intentione gloria decernitur ex meritis, quam pœna ex demeritis. Tum quia utraque est à Deo viatoribus proposita, ut meta & finis presentis certaminis; ergo sicut decreta est una ex demeritis, ita & altera ex meritis.

100. At potuit, inquires, Deus independenter à meritis decernere gloriam, quia bona est, non autem pœnam, quæ ex se bona non est, & culpam supponit. Sed contrà, tum ad hominem contra Thomistas. Nam potest Deus in ipsorum sententia, prædefine actus malos; igitur ex se etiam poterit prædefinire pœnam. Consequentiam probbo, nam plus est prædefinire actum pravum, qui malitiam intrinsecè includit, quam pœnam, quæ illam tantum supponit: nam potest Deus supposito peccato pœnam intendere, cum tamen peccatum nullo pacto intendere possit. Tum quia hoc potius demonstrat, utramque esse à Deo dependenter à nostris operibus definitam; cum hoc nullum inuoluerit absurdum, & aliunde pœna & præmium melius sibi respondeant.

Cotra Thomistas.

Ordo decretorum Dei circa Prædestinationem Adulutorum ac Paruulorum.

101. Ut autem totam hanc de prædestinatione doctrinam breuiter comprehendam, Dicendum est, Deum primo decreuisse condere hunc mundum, & in eo tot creaturas rationales, æternæ gloriæ capaces, sub ijs circumstantijs & occasionibus voluisse creare, quot & sub quibus de facto eas creauit: Tum liberali & misericordi sua voluntate omnibus præparasse sufficientia media ad salutem, quibus singulæ creaturæ possent talem gloriam consequi. Hæc autem media fuerunt tum Christus prædestinatus ut Redemptor ex occasione peccati præuisi sub conditio-

Rom. 4.

Tom. I. De Deo.

C c 3

ne fu-

ne futuri, in hac serie & ordine Vniuersi: tum institutio Sacramentorum, & quædam vniuersalitia media in causis ipsis vniuersalibus præparata. Deinde singulis ele-
gisse media vberiora & efficacia vnis, mi-
nus vbera & inefficacia alijs pro beneplaci-
to suæ voluntatis, & rerum, circumstan-
tiarumve opportunitate. Atque toum hoc
decretum fuit liberalitatis & misericordiæ.
Quod verò sibi complacuerit, vberiora &
efficacia vni, quæm alij auxilia confer-
re, hoc spectat ad alios fines, nempe ad
suam, & creaturæ libertatem ostendendam;
ad dona gratiæ magnificandæ; ad na-
turæ imbecillitatem manifestandam, aliosq;
fines sibi notos. Tum ex tot creaturarum
multitudine alias prævidisse cum collatis
donis in sua gratia, & amicitia finaliter
perseuerantes; alias verò defeltu propriæ
voluntatis, in finali peccato decedentes.
Tandem absolute, & definitio decreto
illis æternam felicitatem, ut condignum
præmium, his sempiternam miseriam in
pœnam suorum scelerum statuisse. Atque
hoc est decretum illud, quod S. Augusti-
nus iustitiae, & remunerationis appellat,
quo Deus nobiscum se gessit more iudi-
cis, definitiis præmium vnis, & decen-
tientiis pœnam alijs, ipsorum operibus con-
dignam. Atque in hoc vltimo signo, &
decreto completerat tota series & ordo præ-
destinationis, & reprobationis adulorum,
absque alio decreto executio distincto,
cùm vi huius voluntatis media, & finis ma-
neant executioni suo tempore efficaciter
applicata.

102. In qua serie & ordine signorum
non modò in Deo assignamus antecedentem
voluntatem saluandi omnes; in ipso
primo decreto mittendi Christum; ut re-
demptorem in remedium peccati sub con-
ditione prævisi, & instituendi sacramen-
ta, præparandi que media vniuersalitia pro
omnibus ad supernaturalem felicitatem
consequendam: sed etiam saluamus, quo
pacto Deus neminem ex se antecedente
voluntate à regno excluderit; & quod nulla
facta sit exclusio, nisi post prævisa deme-
rita. Saluamus etiam peculiarem affectum,
quem Deus habet etiam ante prævisa mer-
ita, in ipsa voluntate præparandi media
congrua erga prædestinatos, quem non
habet erga reprobandos, quibus tantum
præparat media sufficiencia. Hæc tamen
peculiaris dilectio, quæ simul fuit præalijs
ad gratiam efficacem electio, non est in
Deo distincta voluntas à voluntate ipsa
præparandi media efficacia ad gloriam;
cuius tantum fuit virtualis, non formalis
electio. Sicut è contra electio ad gratiam
inefficacem, quæ est simplex electio virtualis
ad gloriam, simul fuit efficax exclusio
virtualis à regno. Neque enim repu-
gnant hæc duæ voluntates in Deo, sim-
plex scilicet volitio rei, & simul efficax no-
litio eiusdem, quando illæ effectum de-

cerunt dependenter à voluntate alterius,
cuiusmodi sunt hæc duæ voluntates in Deo.
Nam prius hoc ipso, quod tribuit me-
dia sufficiencia ad salutem, quantum est
de se intendit illam: posterior verò, quia
non tribuit media efficacia, quibus si-
mus salutem infallibiliter consecuturi, di-
citur efficax nolitio eiusdem, non qui-
dem formalis, cùm nondum reprobos ab
æterna salute formaliter excludat, sed tan-
tum virtualis, inclusa in ipsa mediorum
inefficacitate. Vnde qua ratione non re-
pugnant voluntas dandi media sufficien-
tia, & noluntas dandi media efficacia ad
salutem: eadem ratione non repugna-
bunt simplex voluntas virtualis ad glo-
riam, & efficax noluntas virtualis ad ean-
dem.

103. Atque hæc de Prædestinatione
adulorum tam hominum, quæm Ange-
lorum. Cæterum paruuli non eliguntur ad
gloriam, tanquam ad præmium ex ipso-
rum prævisis meritis, quorum nondum
sunt capaces; sed tanquam ad puram hæ-
reditatem, ex prævisa eorum finali iu-
stificatione, ad quam ordinantur ex meritis
Christi, tanquam capitis, medijs causis tam
naturalibus, quæm liberis, ex quarum appli-
catione penderet eorum iustificatio, per rege-
nerationis lauacrum.

*Corollaria Doctrinae ad primum caput
argumentorum ex Scripturâ.*

104. Ex dictis infertur primò, non
modò gloriam & ab æterno decretam fuisse,
& in tempore datam propter prævisa mer-
ita futura, sed etiam gratiam iustificantem,
eiusque incrementum adulis tam in æter-
nitate præparata; quæm in tempore colla-
ta esse propter prævisa merita futura, vel
de congruo, respectu primæ gratiæ iusti-
fificantis, vel de condigno respectu incre-
menti eiusdem. Ratio, quoniam etiam hæc
dantur ut præmium propter merita, vel
de congruo, vel de condigno: ergo etiam
hæc decernuntur & conferuntur propter
prævisa merita illius, intuitu quorum de-
cernuntur & conferuntur: cùm hoc exigit
ratio præmij, ut non prius decernatur,
vel conferatur, quæm promerentis opera,
intuitu quorum illud decernitur & confer-
tur, præuideantur futura.

105. Infertur secundò, non solùm quan-
do præmium decernitur, vel confertur
propter merita ipsius præmendi; sed
etiam, quando decernitur, vel confertur
propter merita alterius, debent illa præ-
uideri ut absolute futura. Ratio quia siue
merita sunt propria ipsius præmendi, siue
alterius, ut valeant præmium causare,
debent in scientia præmiantis præcedere
præmium, quia debent illud causare præ-

cognita

cognita ut absolute futura; eò quod debent illud causare, moraliter inclinando voluntatem præmiantis, ut illud in sui recompensam retribuat. Hinc sit, ut merita Christi debuerint ut absolute futura in scientia Dei præcedere tam hominum, quam Angelorum prædestinationem, quibus de facto iuxta probabilitatem sententiam, collata est gratia & gloria intuitu meritorum Christi.

106. *Dicēs.* Sæpè Deus excitat unum, ut properationem & bona opera ipsius saluat alium: sed talis excitatio est effectus voluntatis, quæ Deus vult saluare alterum: cum tamen huiusmodi excitatio non sequatur, sed præcedat merita ipsa excitandi, siquidem ad hoc illa datur, ut per eam quis ad metendum pro altero excitetur: ergo non semper merita unius præcedunt in scientia præmiantis præmium alteri restituendum. *Resp.* Negando minorem assumptam. Etenim talis excitatio non est effectus voluntatis formalis de gloria electione, quia nondum est in se decreta formaliter; sed vel est effectus voluntatis virtualis inclusæ in alia voluntate formalis antecedente de medijs, veleat ipsa prima voluntas virtualis de gloria, inclusa in ipsa prima voluntate formalis de præparanda excitatione, tanquam primo merito ad gloriam consecrationem.

107. *Infertur 3.* Non semper prædestinatos discerni à non prædestinatis per primam gratiam congruam, sed per ultimam finalē: tum quia interdum secundū hanc sunt æquales; cum tam prædestinatus, quam reprobis interdum vocentur ad primam gratiam congruam. Tum quia donec præuideatur gratia finalis, semper est in prædestinata libertas illam respondeā, ac proinde semper manet scientia diuina indifferens ad oppositum videndum, cum visio æterna Dei supponat obiectum futurum. Etenim præsul prioritate rationis & quasi causalitatis obiectuè fuerunt ab æterno merita finalia futura petti, quam eorundem præscientia in Deo. *Dixi, non semper:* quia interdum prædestinatus discernitur à non prædestinato per solam primam vocationem congruam, quando scilicet illa simul est finalis, ut contingit in duabus parvulis, quorum unus baptizatus, alter non baptizatus ex hac vita decedit.

108. *Infertur 4.* Erunt in eora serie mediorum, quibus prædestinatus gloriam consequitur, multa à Deo decernantur, & conferantur, ut præmia intuitu præcedentium operum, tanquam meritorum vel de congruo, vel de condigno, adhuc tota series mediorum dicitur ex gratuita & liberali Dei voluntate præparata prædestinato. Ratio, quia omnia subsequentia merita originem trahunt ex prima vocatione congrua, tanquam ex radice, quæ cum nulla præsupponat merita, nec condigna, nec congrua, cum ante illam non præce-

dant nisi opera naturalia, quæ cum ordine gratiæ nullæ habent connexionem, omnino gratis præparatur, & conferuntur: ac proinde reliqua etiam opera, quæ ex ipsa tanquam ex radice originantur, dicuntur gratis dari.

109. *Dicēs.* Hoc pacto etiam gloria dici potest gratis nobis præparari & conferri, contra ea, quæ supra docuimus. Sequela probatur, nam etiam gloria originem trahit ex prima vocatione tanquam ex prima radice. *Resp.* Bisfariam posse gloriam considerari, uno modo, ut integrat totam seriem prædestinationis, quæ incipit à prima vocatione: & ut sic, concedo, gloriam gratis nobis præparari, & conferri: in quo sensu dicitur gloria ab Augustino *Augustin.* gratia pro gratia: alio modo, scilicet quatenus effectus est præcedentium meritorum: quo pacto non gratis, sed ex iustitia seu gratitudine nobis præparatur, & conferuntur. Eadem ratione media posteriora, quæ dant ob merita priora, si considerentur ut integrantia totam seriem prædestinationis inuidentis primam vocationem, dicuntur gratis dari, ratione primæ vocationis, à qua originantur: si vero considerentur scilicet ut effectus distincti prout meritorum, ut sic non gratis, sed ex iustitia & gratitudine nobis præparantur, & conferuntur.

110. *Infertur 5.* Posse finem simul in eodem signo rationis decerni ut exequendum per tale medium, vel tale medium executioni mandandum propter talem finem; non posse autem simul in eodem signo rationis decerni meritum ut causam præmij, & præmium ut effectum meriti. Ratio discriminis: quoniam eti finis sit causa medijs, & medium effectus finis in intentione; ut tamen unum decernatur ut exequendum per aliud, non prærequisitur cognitio alterius, ut absolute futuri, sed sufficit, ut utrumque cognoscatur possibile, eò quod finis non causat per bonitatem existentem, sed possibilem: eadem possiblitas sufficit, ut cum fine decernatur medium vel tanquam effectus ipsius in intentione, vel tanquam causa eiusdem in executione. Ut autem præmium decernatur propter meritum, necessario prærequisitur cognitio meriti ut absolute futuri; quia meritum non causat nisi propter bonitatem existentem à præmiantे præcognitam; cumque cognitio rei ut absolute futura præsupponat absolute decretum Dei de eadem re futura, non poterit in eodem signo rationis decerni præmij & meritum simul, cum decretū præmij præsupponat cognitionem meriti, & cognitio meriti decretum medijs ad meritum necessariorum. Hinc paret, cur in sexto tomo de Incarnatione Disp. VII. afferamus, poruisse Deum in eodem signo rationis simul decernere Incarnationem propter medium peccati præuisi scientia conditiora, tanquam propter finem proximum,

& simul

& simul remedium ipsum peccati dependenter ab Incarnatione, tanquam à medio ex voluntate Dei conexo cum tali fine, & virtusque propter Christi gloriam & exaltationem, tanquam propter finem magis remorum, etiamque Christi opera virtuosa meritoria debuerint ratione præcedere prædestinationem gratia & gloria tam hominum, quam Angelorum, dependenter à quibus prædestinati sunt. Quoniam in ratione finis & medijs vnum non necessarij præsupponit alterum ut absolute futurum, uti præmium præsupponit meritum.

111. Infertur 6. Quæ hic dicta sunt, non repugnare ijs, quæ supra docuimus Diff. XI. V. De voluntate Dei, Sect. V. posse nimirum Deum antecedenter ad nostram libertatem prædefinire omnes actus nostros in individuo, absque præiudicio nostræ libertatis: nam ibi assursum, huiusmodi prædefinitionem non repugnare creare libertati, ed quod cum tali prædefinitione stare potest intrinseca libertas in creatura, quæ liberè prædefinitum actum elicere possit, quæ libertas non saluat in afflictione gloriae, si hæc independenter à nostris meritis decernitur; quia hanc non liberè, sed necessarij elicimus. Physicè prædeterminati à lumine gloriae. Hic vero tantum docemus, huiusmodi prædefinitionem independenter à libera cooperatione nostra futura repugnare naturæ præmij. Quare potest Deus absque lassione nostræ libertatis antecedenter ad libera nostram cooperationem absolutè futuram, prædefinire actum charitatis, exempli causa: quia potest ea media ad illum eliciendum nobis præparare, cum quibus præuidit illum eundem liberè sub conditione à nobis eliciendum. Non potest autem eundem actum prædefinire tanquam præmium alterius actus, nisi præuisco eo actu, intuitu cuius hic decernitur in præmium, ut absolutè futuro, cum hoc poscat ratio ipsa præmij, ut non primò decernatur, quam præuideatur causa meritoria, propter quam decernitur.

Ad primum caput argumentorum ex Scripturâ.

112. Ad argumenta oppositæ sententia, & primò ad testimonia Scripturæ respondeo primò, ea omnis explicari posse de electione ad gratiam efficacem, ut ea explicat Augustinus lib. de correptione & gratia, de dono perseverantiae, & lib. de prædest. Sanctorum, in cuius decimo capite, hoc constituit inter prædestinationem seu electionem, & ipsam gratiam discrimen, quod prædestination seu electione, est gratia præparatio; gratia vero, est ipsa temporalis gratia collatio. Vnde illam appellat electionem secundum propositum, qua qui vocatur, infallibiliter respondet eamque distinguit à vocatione, qua multi vocantur, & non eligun-

tur, quia non vocantur electione efficaci, & secundum propositum. Ex qua voluntate prouenit, ut sèpè Deus multa operetur supra ordinarium naturæ cursum ut ipse Augustinus testatur de correptione & gratia capite 7. iuxta hunc sensum explicatur allatum exemplum de Iacob & Esau; alioqui illud nimium probaret; probaret enim, Deum ex se Esau odisse, cum tamen nihil eorum, quæ fecit Deus, odit. Sapient. 11.

Explicatur
Scriptura
2.

113. Secundò allata Scripturæ testimonia explicari possunt de electione ad gloriam, non per modum causæ & à priori; sed per modum signi, & à posteriori; quo pacto dicere solemus, omnes præscienti damnantur; non quod præscientia sit causa damnationis, sed signum tantum, & causa cognoscendi infallibilis. Hoc modo intelligitur locus ille Act. 13. Crediderunt, quotquot præordinati erant in vitam aeternam; ita ut præordinatio in vitam aeternam fuerit signum, & causa tantum in cognoscendo, cur hi potius, quam illi crediduri essent: cum potius merita futura præuisa fuerint causa præordinationis in vitam aeternam, & postea signum, & causa cognoscendi futura merita eorumdem præordinatorum. Alij non improbabiliter hunc locum explicant de prædestinatione ad fidem, quæ vita aeterna inchoatiæ dicitur, iuxta illud Ioan. 17. *Hac est vita aeterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Iesum-Christum: ut sensus sit, actu crediderunt quorum erant per congruam vocationem ad fidem à Deo prædestinati.* Alioqui si de prædestinatione ad gloriam ibi sermo esset, necessarij dicendum foret, omnes, quicunque crediderunt, fuisse prædestinatos, ac proinde saluatos: contrà vero eos, qui tunc non crediderunt, non fuisse prædestinatos. *Quod nec verum, nec probabile videtur, cum non soleat Deus viatoribus suam prædestinationem, & multò minus reprobationem reuelare.*

Ioan. 17.

Explicatur
Scriptura
3.

114. Tertiò eadem Scripturæ testimonia intelligi possunt de electione ad gloriam tantum virtuali, & conditionata, sub intellectu tacita conditione, si in accepta gratia permanferint. Sic explicatur locus ille Lucæ secundo. *Nolite timere pusillus greci, quia complacuit Patri vestro dare vobis regnum.* Alioqui, si de absoluta electione ad gloriam Christus locutus fuisse, reuelasset Apostolis eorum prædestinationem, quod non est verisimile, cum hoc affectum retardet bene operandi.

Lucæ 2.

115. Vnum superest testimonium paulò difficilius explicatu, præcitato loco Sapientia 4. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut nefilio deciperet animum illius.* Adhuc autem illud difficilius reddit ratio, quam Scriptura ibidem assignat: *Placita enim erat, inquit, Deo anima illius: propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum.* Vbi ratio, cur aliquan-

Sapient. 2
Locus diffi-
cilitis Script.

do

do Deus præmaturè iustum ex hac vita rapiat, est, quia placita est ei anima illius. Est autem Deo placita anima iusti propter electionem ad gloriam, quæ ipius merita præcedens mouet Deum finaliter ad rapiendum illū ex hac vita, antequam in peccatum cadat.

116. Sed in primis hunc locum explicans Augustinus lib. de prædest. Sanctorum cap. 14. huiusmodi præmaturum raptum iusti, ne malitia mutet intellectum eius, non referat ad gloriam, sed ad gratiæ efficacis electionem, nam ex testimonio Scripturæ colligit contra Pelagium, gratia nobis gratiam dari. Secundò recte explicari potest de efficaci electione ad gratiam finalem, propter quam placita est Deo anima iusti; aut etiam de ipsa electione ad gloriam decreta iam, & prædefinitam ex meritis finaliter præuisis.

Ad secundum caput argumentorum ex auctoritate Augustini.

Augustin. explicatur.

117. Ad auctoritatem vero Augustini respondeo, illum per electionem intelligere vel electionem ad gratiam, vel ad gloriam independenter ab operibus liberi arbitrij, solius naturæ viribus elicitis. Tum quia de hoc erat inter ipsum, & Pelagium controværsia. Tum quia, quæ de electione docet, ait esse certa fide credenda, quod de electione ad gloriam dependenter ab operibus gratiæ dici non potest. Nec sat est dicere, Augustinum obiter etiam hanc sententiam catholicam inter disputandum contra Hæreticos impugnasse: tum quia debuisset hoc explicare; alioquin eadem censura Catholicam, atque hæreticam sententiam damnasset. Tum quia vbi-cunque Augustinus egit de electione prædestinorum, vel de electione secundum propositum, nunquam illam expressè appellat electionem ad gloriam; sèpè autem expressè vocat electionem ad gratiam. Signum igitur est, quod quando illam ab-solutè appellat electionem, non intelligat, nisi de electione ad gratiam, non de electione ad gloriam.

118. Primus igitur locus adductus intelligentius est de electione ad gratiam efficacem, quæ, quia simul est virtualis, & inchoata electio ad gloriam, dicuntur ad eam prædestinati electi ad regnandum cum Christo. Quod autem per electionem ad regnandum cum Christo eo loco intelligat Augustinus electionem ad gratiam efficacem, quæ simul est virtualis electio ad gloriam, constat: tum quia nunquam eo loco, vel alibi, vt dictum est, ipse vtitur nomine electionis ad gloriam: Tum quia expressè & signatè hanc electionem eo loco appellat electionem ad gratiam: *Electi sunt, inquit, per electionem, vt dictum est, gratia, non præcedentium meritorum suorum.* Tum quia tales electos ait esse

discretos ab ipsa massa perditionis, *gratia largitate, & præscientia.* Si autem per electionem intellexisset electionem ad gloriam profectò ille non dixisset, eos discerni, *præscientia, & gratia largitate, sed potius voluntate, & electione ad gloriam, quæ præscientiam, & gratiæ largitatem antecedit, & primò ac principaliter prædestinatos à massa perditionis discernit.*

119. Eodem modo intelligendus est secundus locus. Ad tertium vero, neganda est consequentia, quoniam ante fidem nulla præcedunt opera gratiæ, propter quæ possumus ad fidem eligi, sicut præcedunt ante gloriam. Ad quartum neganda est minor: nam in doctrina Augustini propositum est idem, atque electio ad gratiam efficacem, vt vel mediocriter in doctrina Augustini versato constat. Ad confirmationem, quod ubique ipse defendit, est, electionem ad gratiam, aut si maius, etiam ad gloriam, non fieri ex solus liberi arbitrij meritis, de qua tantum erat ipius contra Pelagianos disputatione.

Quid propositum significat in doctrina Augustini.

Ad tertium caput rationum oppositæ Sententiae.

120. Ad fundamentum oppositæ sententiae, distinguendum est antecedens: semper efficacem electionem mediorum præcedit efficax voluntas finis, nego: semper efficacem electionem mediorum præcedit aliqua simplex saltem voluntas finis, concedo. Constat de ipsa efficaci electione mediorum efficacium, quæ Deus interdum confert reprobis in hac vita; certum enim est, sæpe Deum in hac vita conferre reprobis media efficacia ad salutem, cum tamen illa non cauientur ex efficaci, sed ex simpli dumtaxat affectu finis, quem Deus illis intendit in ipsis medijs & causis vniuersalibus. Quod autem nequeant media eligi, nisi ex aliqua saltem intentione finis, patet; quia media dicunt essentiali respectum ad finem, tanquam ad causam, propter quam eliguntur. Quod autem non semper sit necessaria efficax intentio finis ad efficacem electionem mediorum, probatur: tum quia interdum finis non solum penderit ab agente conferente media, sed etiam ab agente applicante media ad finem consequendum; media vero solum penderit ab agente media ipsa conferente. Vnde poterit Deus conferre media efficacia, etiamsi non intendat efficaciter finem, quia efficax intentio finis non solum penderit à Deo, sed etiam à creatura in genere causæ meritorij: efficax vero electio mediorum penderit à solo Deo. Tum quia, esto Deus per efficacem electionem mediorum non præintendat efficaciter finem remotum, & minus principalem respectu sui, qui est gloria ipsa creature; per eam tamen efficaciter præintendit finem proximum, & magis principalem respectu sui, qui sunt merita ipsa

Ad rationes

creaturæ.

creaturæ, in obsequium ipsius Dei exhibita. Quæ merita Deus principalius, utpote sibi magis honorifica, in negotio prædestinationis intendit.

121. At nequeunt, inquires, merita prius intendi, quām præuideantur, nequeunt auctem præuideri ante efficacem electionem mediorum: igitur nequit Deus efficacia media eligere propter efficacem intentionem meritorum. Respondeo, merita duplice posse præuideri; uno modo, ut absolvit futuræ; alio modo, ut tantum possibilia. Primo modo debent præuideri, quando intenduntur in genere causæ meritorie, mouentis moraliter agens ad retribuendum præmium in recompensationem operis, in obsequium ipsius præmiantis impensi; secundo tantum modo, debent præuideri, quando intenduntur in genere causæ finalis, mouentis agens ad communicandam sibi-metipsum existentiam. Cuius discriminis ratio est, quia quando intenduntur in genere causæ meritorie, presupponi debent existentia, saltem in ipsa scientia præmiantis; quia merita non sunt apta mouere præmiantem ad retribuendum merenti præmium, nisi ut existentia: quando vero intenduntur in genere causæ finalis, cum non debant mouere agens, nisi ad existentiam sui, non est necesse, ut presupponantur existere: alioqui presupponerentur secundum effectum, secundum quem debent ab agente causari. Quare non potest Deus intendere merita in genere causæ meritorie, nisi illa præuideat, ut evidenter in sua scientia absoluta: potest autem illa intendere in genere causæ finalis, si tantum illa præuideat ut possibilia: potest autem illa præuideri, ut possibilia ante efficacem electionem mediorum; ac proinde ante efficacem electionem mediorum potest illa efficaciter intendere in genere causæ finalis, eti nequeat illa intendere in genere causæ meritorie, nisi post efficacem electionem mediorum, ex quorum libera applicatione pendent merita ipsa in executione exhibenda.

122. Vnde prima probatio antecedentis solum ostendit, non posse media eligi, nisi ex aliqua simplici saltem intentione finis, quod ultiro concedimus. Ad secundam probationem dico, minorem esse veram, quando electio mediorum adæquatè penderit ab intentione finis; secus quando electio mediorum non penderit adæquatè ab intentione finis, sed etiam à libertate eligentis, vel ab aliquo alio fine ab eligente efficaciter intento. Vnde non sequitur, plus virtutis esse in effectu, quām in causa adæquatè sumpta; nam hæc non est tantum inefficax intentio finis, sed etiam libertas ipsa eligentis media, vel intentio alterius finis ab eligente efficaciter praienti.

123. Ad Tertiam probationem, distinguo minorem: non possunt prædestinari adæquatè, & completem distingui à non

prædestinatis, sola voluntate mediorum efficacium, concedo: nam sicut completa prædestination includit utramque voluntatem, mediorum scilicet, & finis; ita per utramque prædestinati completem secernuntur à non prædestinatis: non possunt distinguui incompletè & inchoatiè, nego. Nam ea voluntate prædestinati distinguuntur à reprobis, quæ includit media infallibiliter consecutra finem: hæc autem est voluntas preparandi media efficacia, quæ est propria prædestinatorum.

124. Ad probationem minoris, distinguo primum consequens: non distinguuntur inchoatiè prædestinati à non prædestinatis, sola voluntate mediorum efficacium prius, quām præuideatur ipsorum finalis consensus, ut ratio motiva ad preparanda illis talia media, nego: nam licet posteriora media Deus prepararet ex meritis prioribus, prima tamen, & consequenter totam prædestinationem ex nullis preparat meritis: ut conditio verò, sine qua non posset Deus ea media preparare, ut liberè ab ipsa creatura exequenda, concedo.

125. Ceterum negandum non est, Deum in ipsa efficaci electione mediorum concomitante & virtualiter, antecedenter & formaliter, intendere vni potius, quām alteri efficaciter gloriam. Per quam efficacem intentionem virtualem gloriarum prædestinati discernuntur à non prædestinatis, saltem inchoatiè, & virtualiter. Cur autem Deus virtualiter tantum, & non formaliter dicitur intendere finem efficaciter prædestinatis in ipsa electione efficacium mediorum, ea est: quia voluntas mediorum efficacium nondum connotet formaliter gloriam prædestinatorum, ut coronam liberè à se dependentem, cum in eo signo nondum sit gloria definita ut corona, quia in eo signo nondum sunt præuisa merita, à quibus penderet definitio gloriarum ut corona: non potest dici voluntas efficax formalis gloriarum ut corona, sed tantum virtualis.

126. Ad primam confirmationem, nego antecedens de efficaci intentione formaliter gloriarum, secus de efficaci intentione virtuali, inclusa in ipsa efficaci voluntate dandi perseverantiam. Neque valet, gratis preparat perseverantiam; ergo gratis etiam preparat gloriam. Nam perseverantia dicit totam collectionem auxiliorum, quam nec de congruo mereri possumus, quia includit prima auxilia, quæ sub meritum non cadunt; gloria vero supponit merita, quæ presupponunt auxilia gratiarum: vnde gloria non decernitur ex auxilijs gratis collatis, sed ex meritis presupponentibus auxilia gratis collata. Quod argumentum soluendum est etiam ab aduersariis in ordine ad ipsam executionem gloriarum, quæ datur ex meritis, ex quibus tamen non datur perseverantia.

127. Ad

127. Ad secundam confirmationem, neganda est consequentia; & rutorque argumentum contra ipsos aduersarios: nam si cur Christus non habuit gloriam animæ in executione dependenter à meritis proprijs, ita neque illam habuit in intentione: contrà vero, quia nos gloriam in executione accipimus dependenter à nostris meritis, ad eandem etiam quod intentionem eligimur dependenter ex ijsdem meritis. Ratio autem cur Christus gloriam animæ non habuit ex meritis, est, quia hæc fuit altiori titulo, nemp̄ filiationis naturalis debita; & aliunde, ut illam ex meritis haberet, derogasset maiori perfectioni ipsis, quia oportuisset primum actum, quo illam sibi meruisset, non fuise clara visionem, quia hæc non est proportionatum principium merendi. Vnde gloriam corporis, quam potuit sine præiudicio majoris perfectionis sibi mereri, habuit dependenter à meritis, non tantum in executione, sed etiam in ipsa intentione. Augustinus autem hoc exemplum solum afferit ad probandum, electionem ad gratiam non fieri ex meritis: *Nam ea, inquit, gratia fuit ab initio fidei sue homo quicunque Christianus, qua gratia homo ille ab initio suo factus est Christus; sed ille ex suis meritis non habuit, ut fieret Christus; ergo neque ut nos Christiani efficeremur.*

128. DICES. Sicut Deus eodem decreto, quo gratis decretuit vniōnem hypostaticam, decreuit etiam gloriam corporis Christi & omnes doles ipsius, tanquam proprietates ipsam vniōnem hypostaticam naturaliter consequentes: hoc tamen non obstante, decreuit Deus, eandem gloriam corporis conferre Christo dependenter à meritis ipsis præuisis: ita potuit eandem gloriam gratis decernere prædestinatis eodem ipso decreto, quo illis gratis decreuit ipsam gratiam efficacem, & simul dependenter ab ipsorum meritis præuisis, alio decreto eandem gloriam illis decernere. Respondeo negando paritatem: nam licet potuerit Deus modo gloriam nobis decernere, de facto tamen illam hoc modo non decreuisse aperte colligimus ex Scripturis, & Patribus, in quibus, & à quibus semper gloria nobis proponitur ut merces & corona; si autem illa decreta etiam fuisset, ut purum donum cum gratia conexum, hoc ipsum fuisset aliquando nobis in Scripturis insinuatum: sicut, quia gloria corporis Christi fuit etiam cum ipsa vniōne hypostatica gratis decreta; ut proprias consequens illam, hoc ipsum etiam assertur à Patribus. Vnde nullis existentibus meritis in Christo, ex vi prioris decreti, adhuc illi gratis collata fuisset gloria corporis: at nullis existentibus meritis in nobis, nullo pacto ex vi alicuius presentis decreti conferretur nobis æterna gloria. Signum igitur est quod gloria non est nobis vi alicuius presentis decreti definita ut purum donum, sed tantum ut præmium & merces.

129. Instabis. Ideo eodem decreto, quo decreta fuit vno hypostatica, simul decreta fuit gloria corporis Christi, quia hæc est naturaliter connexa cum illa; vnde non potuit decerni vna, quin eodem etiam decreto decerneretur & altera; sed eodem modo gloria est naturaliter connexa cum gratia efficaci, tanquam fructus cum semine, & effectus cum causa. Respondeo negando minorem: nam gratia, cum qua est connexa gloria, tanquam fructus cum semine, non est prima, ad quam tantum gratias eligimur, nam illa non est gratia iustificans & habitualis, cum qua tantum est connexa gloria, ut fructus cum semine, sed præueniens, & actualis, cum qua non est per se connexa gloria; cum illa stare possit cum peccatore, nullum ius habente ad gloriam. Quando igitur Deus eligit prædestinatum ad gloriam iustificantem, non eligit ad illam, nisi media cooperatione ipsius prædestinati. Vnde sicut ad talēm gloriam non eligimur, nisi dependenter à nostris meritis; ita nec ad gloriam, cum tali gratia naturaliter connexam, nisi dependenter ab ijsdem nostris meritis.

130. Ad tertiam confirmationem, *Ocham.* concedunt Ochamus, Catharinus, & Gabriel maiorem; sed melius est neganda; nam priuilegia, quæ ipsis Sanctis conceduntur, omnia saluari possunt per specialem electionem ad gloriam.

131. Ad quartam confirmationem, nego antecedens de voluntate absoluta, & directa ante operum præuisionem; concedo autem de voluntate absoluta, & directa post operum præuisionem. Ex his patet ad quintam confirmationem: nam siue prædestinati elegantur ante, siue post præuisionem meritorum, semper verum est, quod nullus in eo regno admittitur, nisi ex singulari prouidentia, & præfinitione Dei. Vnde totum id, quod in argumēto assumitur, saluatur, etiā si electio ad gloriam facta sit post præuisa merita: nam ijs præuisis, completa est æterna prædestinatio saluandorum, ad quam exquendam tota Diuina gubernatio tendit.

132. Ad ultimam confirmationem, neganda est minor; nam licet electio ad gloriam sit ex meritis, quia tamen hæc ipsa merita fundantur in gratia, quæ est opus puræ misericordiæ, etiam electio ad gloriam, atque adeo tota prædestinatio est opus misericordiæ. Sicut licet iustificatio adulorum fiat ex meritis præcedentibus, saltem de congruo, quia tamen hæc ipsa merita nituntur primæ gratiæ, quæ ex nullis meritis conferuntur, tota iustificatio dicitur gratuita, & opus misericordiæ.